

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 5.6.2025
COM(2025) 281 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Den europeiska världshavspakten

Den europeiska världshavspakten

Haven är avgörande för livet på jorden, för välbefinnande, konkurrenskraft, säkerhet och en hållbar framtid, för energi, data och strategiska resurser samt för att reglera jordens klimat.

Europeiska unionen förvaltar världens största kollektiva havsområde, med 25 miljoner km² exklusiva ekonomiska zoner i medlemsstaterna, de yttersta randområdena¹ och de utomeuropeiska territorierna. Med omkring 70 000 km kust och 40 % av befolkningen boende inom 50 km från havet har EU ett stort intresse av havsfrågor. EU:s sjögränser sträcker sig till Karibien, Atlanten och Indiska oceanen tack vare de yttersta randområdena. Den blå ekonomin stöder direkt nästan 5 miljoner arbetstillfällen och bidrar årligen med över 250 miljarder euro i bruttoförelägningsvärde till EU:s ekonomi². Sjöförbindelser står för omkring 74 % av EU:s utrikeshandel, och 99 % av den interkontinentala internettrafiken går via undervattenskablar för kommunikation.

Samtidigt försämras havets hälsa på grund av de kumulativa effekterna av klimatförändringar, föroreningar och överexploatering av marina resurser. Dessa miljöutmaningar förvärras av växande geopolitiska spänningar, som inte bara utgör en utmaning för en samarbetsbaserad styrning utan också ett hot mot vår säkerhet. Friheten till sjöfart och handelsfriheten till sjöss ifrågasätts i allt högre grad, och kritiska sjöfartsinfrastrukturer hotas. Hybridhot och cyberattacker följer inga gränser och det gör inte heller säkerheten till havs. Skyddet av EU:s gränser och infrastruktur har blivit en prioritering.

För att ta itu med alla dessa utmaningar och stärka Europas ledarskap inom havspolitikerna bygger den europeiska världshavspakten på befintlig lagstiftning och befintliga initiativ och kommer för första gången att tillhandahålla en helhetsstrategi inom alla politikområden. Den inför en gemensam referensram som syftar till att effektivisera samordningsprocesserna, förenkla rapporteringsskyldigheterna och erbjuda en strategi för att genomföra befintlig lagstiftning och uppnå politiska mål på ett mer konsekvent sätt mellan olika sektorer. Den lägger grunden för en **världshavsunion**, inbegripet en särskild lagstiftningsakt som bygger på det befintliga havsplaneringsdirektivet, och utnyttjar havets enorma potential för Europas resiliens, livsmedelssuveränitet, energiförelägnings, säkerhet och konkurrenskraft. Den kommer också att stärka samarbetet med internationella initiativ.

Pakten kommer att stödja sex prioriteringar:

- Skydda och återställa havets hälsa.
- Främja en hållbar konkurrenskraft för den blå ekonomin.
- Stödja kust- och ösamhällen och de yttersta randområdena.
- Främja forskning, kunskap, färdigheter och innovation rörande hav.
- Förbättra sjöfartsskyddet och sjöförsvaret som en grundförutsättning.
- Stärka EU:s världshavsdiplomati och internationell regelbaserad styrning.

Pakten strävar efter en helhetsstrategi och ett samarbete mellan medlemsstater och regioner samt med berörda parter, däribland fiskare, yrkesverksamma inom den blå ekonomin,

¹ Franska Guyana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion och Saint-Martin (Frankrike), Azorerna och Madeira (Portugal) samt Kanarieöarna (Spanien).

² Europeiska kommissionen, 2025, *The EU Blue Economy Report 2025*.

innovatörer, investerare, forskare och det civila samhället. Världshavspakten kommer att uppdateras allt eftersom behoven utvecklas.

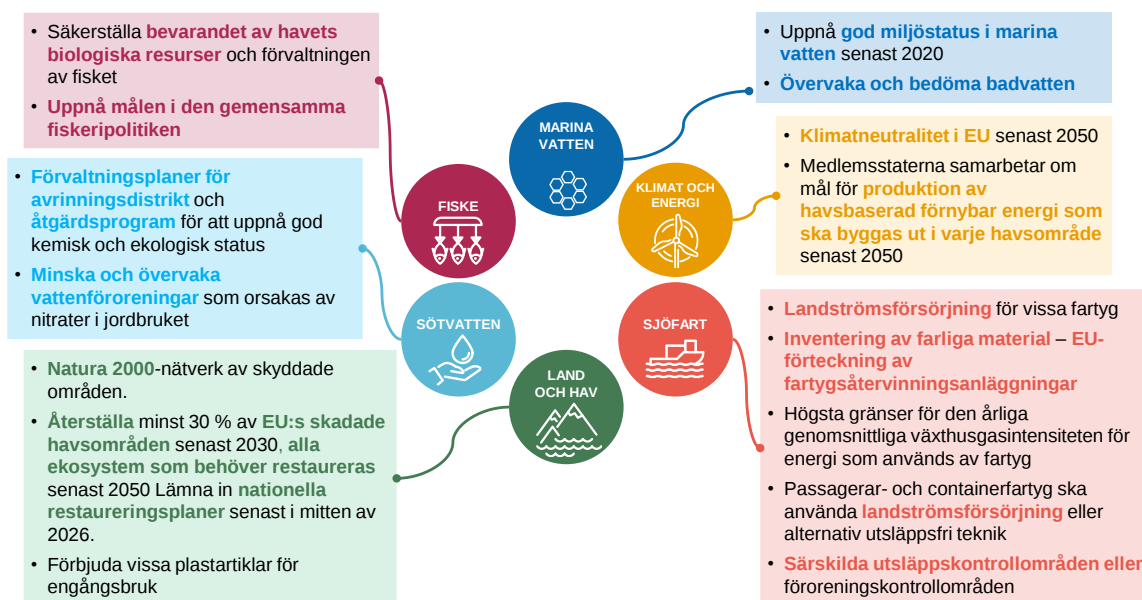
1. En förstärkt styrningsram

Det behövs **en stark styrningsram** för att samordna åtgärder på EU-nivå och på regional, nationell och lokal nivå för de olika havsområdena, där både EU-länder och länder utanför EU deltar.

1.1. Genomförande av havsrelaterade mål

Utöver direkt relevant lagstiftning, som förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken, havsmiljödirektivet och havsplaneringsdirektivet, fastställs i EU:s lagstiftning och politik ett brett spektrum av både bindande och eftersträlvade mål för bevarande och hållbar förvaltning av havet. En förstärkt styrning bör underlätta genomförandet av sådana mål och säkerställa att befintlig lagstiftning efterlevs på ett enhetligt sätt.

HAVSRELATERADE MÅL I EU:S LAGSTIFTNING OCH POLITIK – ett urval

Figur: ett urval av bindande havsrelaterade mål i EU:s lagstiftning

På grundval av ett samråd med berörda parter **kommer kommissionen senast 2027 att föreslå en lagstiftningsakt som kommer att bygga på en översyn av havsplaneringsdirektivet**. Den kommer att syfta till att stärka och modernisera havsplaneringen som ett strategiskt verktyg som tjänar världshavspaktens prioriteringar och genomförandet av dessa, särskilt genom en ökad sektorsövergripande samordning på nationell nivå och genom en bättre organiserad havsområdesstrategi. **Lagstiftningsakten kommer att hänvisa till alla relevanta mål, så att de samlas under samma paraply, och kommer att underlätta ett enhetligt och effektivt genomförande av dem.**

Kommissionen kommer också att arbeta för att förenkla och synkronisera medlemsstaternas havsrelaterade rapporteringsskyldigheter i befintlig lagstiftning, i syfte att öka den rättsliga klarheten och den politiska samstämmigheten, samtidigt som den administrativa bördan minskas. Kommissionen kommer också att bedöma olika sätt att stödja genomförandet av havsrelaterade skyldigheter.

För att övervaka och rapportera om framstegen med paktens relevanta indikatorer och mål kommer kommissionen att skapa en offentlig ”resultattavla för EU:s världshavspakt” som underlag för en regelbunden rapport om världshavspakten genom att utnyttja befintliga rapporter och källor, t.ex. observatoriet för den blå ekonomin, Europeiska unionens rymdprogram inklusive Copernicus samt digitala verktyg, och genom att ta hänsyn till engångsprincipen.

Ett nära samarbete med berörda parter om all havsrelaterad politik kommer att vara av avgörande betydelse. Med inspiration från europeiska jordbruks- och livsmedelsnämnden kommer kommissionen att inrätta en **världshavsstyrelse** på hög nivå bestående av företrädare för relevanta sektorer med anknytning till havet. Styrelsen kommer att ge viktigt stöd till kommissionen i dess uppgift att övervaka och säkerställa ett effektivt genomförande av världshavspakten.

1.2. Samarbete på regional nivå

Den marina verksamheten – havsbaserad energi, fiske och vattenbruk, sjöfart, rekreation och kustturism osv. – intensifieras och skapar tryck på det begränsade havsområdet. Vissa verksamhetstyper kräver särskilda områden, men en del av vägen framåt ligger i en mer samordnad planering som balanserar individuell och delad användning av havet inom dess ekologiska gränser med bevarandeåtgärder, vilket främjar samexistensen mellan olika typer av marin verksamhet och prioriterar inkludering, rättvisa och solidaritet.

EU har stött regionalt samarbete inom fiske, den bredare blå ekonomin och miljöskydd genom regionala ramar, t.ex. regionala fiskeriförvaltningsorganisationer och regionala havskonventioner, vilka är centrala för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken och havsmiljödirektivet. Fyra havsområdesinitiativ har också bidragit till att främja en hållbar blå ekonomi. Dessutom har flexibla samarbetsramar såsom Medelhavsunionen, det östliga partnerskapet och regionalt samarbete i Svartahavsområdet stärkt dessa insatser.

EU måste ta de olika samarbetena till nästa nivå på ett mer samverkande sätt för att optimera användningen av sitt havsområde. Multifunktionella metoder och områden som involverar havsbaserad vindkraft, med annan ren energiteknik, metoder för bevarande och återställande, fiske eller hållbart vattenbruk är lovande vägar för framtiden.

Genom det kommande förslaget till lagstiftningsakt för världshavet kommer medlemsstaterna att uppmuntras att övergå från nationella strategier till strategier på havsområdesnivå. I detta avseende kommer de att uppmuntras att samarbeta med grannländerna, inom befintliga regionala samarbetsorgan, genom EU:s makroregionala strategier, samt att bygga vidare på de havsområdesinriktade fyrtornen i uppdraget ”Återställa våra hav och vatten”.

Utöver lagstiftningsakten kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt följande:

- **Östersjön** som en brådskande prioritering: kommissionen kommer under 2025 att anordna ett **Our Baltic-evenemang på hög nivå** som utgångspunkt för en förnyad helhetsstrategi för att ta itu med ekosystemutmaningar och föroreningar från land och hav, stärka säkerheten, miljö- och fiskeriförvaltningen samt stödja kustsamhällena, i samarbete med EU:s strategi för Östersjöregionen och befintliga regionala organ.
- Den nya **strategin för Svarta havet**, som fastställer en framåtblickande politisk ram utformad för att ta itu med regionala utmaningar genom ömsesidigt fördelaktiga

partnerskap. Den antogs i maj 2025³ och omfattar åtgärder som är inriktade på att 1) öka säkerhet, stabilitet och motståndskraft, 2) främja hållbar tillväxt och välbefinnande, bland annat genom att främja den blå ekonomin, och 3) främja miljöskydd, klimatresiliens och klimatberedskap samt civilskydd – med särskild tonvikt på kustområden.

- Den nya **pakten för Medelhavsområdet**, som kommer att bana väg för ett gemensamt område med fred, välbefinnande och stabilitet i Medelhavsområdet, med utgångspunkt i 2021 års agenda för Medelhavsområdet. Kommissionen kommer i samarbete med Medelhavsunionen att stödja utvecklingen av en havsområdesstrategi för den blå ekonomin i östra Medelhavsområdet (som för närvarande saknar en särskild samarbetsstruktur) baserad på WestMed-initiativets format och i samarbete med befintliga regionala organ.
- **Arktis**, särskilt Norra ishavet, som är mycket viktigt för det globala klimatet och den marina biologiska mångfalden, säkerheten och konnektiviteten: EU:s politik för Arktis fungerar som en modell för dess världshavsdiplomati, samarbete och multilateralism samt hållbar utveckling av den blå ekonomin. Kommissionen kommer att fortsätta att samarbeta med Grönland, Färöarna, Island och Norge i syfte att upprätthålla EU:s standarder och utbyta bästa praxis globalt.

Kommissionen kommer att prioritera ett stabilt och förutsägbart tillträde till alla angränsande vatten för att säkerställa en rimlig och rättvis användning av marina resurser.

1.3. Mobilisering av finansiellt stöd

Havsfinansiering

Initiativen i världshavspakten kräver investeringar och finansiering från privata och offentliga källor. En integrerad strategi för finansiering och havsrelaterad politik kommer att omfatta ett antal olika faktorer: bevarande av havets biologiska resurser som en av EU:s fem exklusiva befogenheter, återställande av den marina biologiska mångfalden, förvaltning av och innovation inom fiske och hållbar vattenbruksverksamhet, den gemensamma fiskeripolitikens genomförandeåtgärder, kunskap om havet, sjöfartsskydd, livsmedelstrygghet, utveckling och utbyggnad av en konkurrenskraftig och hållbar blå ekonomi inbegripet havsenergi, bioteknik och avsättning, skydd av kulturarv under vatten, stöd till andra sektorer och industrier inom den blå ekonomin så att de blir klimatneutrala, användning av smarta lösningar samt stöd till havsplanering.

Medlemsstaterna uppmuntras att använda en del av sina intäkter från EU:s utsläppshandelssystem – som numera även omfattar utsläpp från sjötransporter – för att investera i utfasningen av fossila bränslen i sjöfartssektorn, bland annat genom att förbättra energieffektiviteten hos fartyg, hamnar, innovativ teknik och infrastruktur.

Investeringar i den blå ekonomin och innovation

Europeiska **uppstartsföretag och expanderande företag** som driver på innovationer inom den blå ekonomin står inför stora utmaningar, t.ex. begränsad tillgång till riskkapital och rättsliga hinder. Det uppskattas att små och medelstora företag inom den blå ekonomin i EU

³ Gemensamt meddelande *The European Union's strategic approach to the Black Sea region*, JOIN(2025) 135 final.

har ett finansieringsunderskott på 60–70 miljarder euro⁴. Enbart EU-medel skulle vara otillräckliga för att överbrygga investeringsgapet. Det är därför viktigt att använda en kombination av offentliga och privata källor.

Europeiska kommissionens **InvestEU-program**, som ger en garanti från EIB, nationella utvecklingsbanker och multilaterala finansieringsinstitutioner, mobiliserar privata investeringar som stöder ett brett spektrum av investeringar i den blå ekonomin i olika skeden. Relevanta investeringar sträcker sig från teknik eller lösningar för miljömässig hållbarhet till havsbaserad förnybar energi, miljöanpassning av hamnar och sjöfart, vattenbruk, kustutveckling, turism och cirkulär ekonomi. Programmet omfattar också investeringar i forskning, utveckling och innovation för strategisk havs- och satellitteknik, digitalisering, AI-tillämpningar, avancerad tillverkning och undervattensrobotteknik. Hittills har InvestEU stött investeringar till ett värde av mer än 15 miljarder euro. I framtiden kommer InvestEU att fortsätta att stödja investeringsbara projekt inom den blå ekonomin med finansierings- och rådgivningstjänster under den återstående programperioden.

Plattformen BlueInvest spelar en central roll i EU:s insatser för att stödja den blå ekonomin. Syftet är att mobilisera över 1 miljard euro i offentliga och privata investeringar fram till 2028. Den stöder bland annat riskkapitalfonder som fokuserar på projekt inom den blå ekonomin via Europeiska investeringsfondens InvestEU-kapitalprodukter. Samtidigt påskyndar BlueInvest företagstillväxten för europeiska små och medelstora företag och uppstartsföretag genom att förse dem med kapacitetssuppletering, investeringsberedskap och stöd för kapitalanskaffning⁵. Med världshavspaktens nya inriktning på den blå ekonomin kommer finansierings- och rådgivningsstödet inom BlueInvest att intensifieras.

Den **nya EU-strategin för uppstartsföretag och expanderande företag**⁶ som syftar till att positionera EU som den bästa platsen i världen för att starta och expandera teknikdrivna företag kommer också att omfatta blå teknik. Den kommer att gynna den blå ekonomin, särskilt genom förenkling av lagstiftningen, bland annat genom ”28:e ordningen”⁷, stöd för innovation, talangförvärv och kompetensutveckling samt integration med bredare EU-initiativ.

Den **tematiska plattformen för smart specialisering för en hållbar blå ekonomi** kommer att vidareutvecklas som ett verktyg för att främja innovationsekosystem i medlemsstaterna och regionerna och locka till sig investeringar i innovation för att stärka konkurrenskraften inom sektorerna i den blå ekonomin.

Kommissionen kommer att fortsätta att **samarbeta med Europeiska investeringsbanksgruppen** och andra genomförandepartner inom InvestEU för att **stimulera privata investeringar** och **minska riskerna för det privat kapitalet**, vilket bland annat inkluderar följande:

⁴ Europeiska unionens publikationsbyrå, 2018, [*Study to support investment for the sustainable development of the blue economy*](#).

⁵ https://maritime-forum.ec.europa.eu/theme/investments/blueinvest_sv.

⁶ *The EU Startup and Scaleup Strategy. Choose Europe to start and scale*, COM(2025) 270 final.

⁷ Den 28:e ordningen kommer att tillhandahålla en enda uppsättning regler, som införs gradvis eller i moduler. Den skulle innehålla en rättslig ram för företag i EU, baserad på lösningar som är digitala som standard, och den ska hjälpa företag att övervinna hinder när de startar och driver verksamhet på den inre marknaden. För att åstadkomma detta kommer den att förenkla tillämpliga regler och minska kostnaderna för misslyckanden genom att ta itu med specifika aspekter inom relevanta rättsområden, däribland insolvens-, arbets- och skattelagstiftningen.

- **Stärka kustsamhällenas motståndskraft** och ge ekologiska, klimatmässiga, ekonomiska och sociala fördelar, genom EU:s finansiering från struktur- och sammanhållningsfonderna samt Horisont, inbegripet program inom uppdraget för hav och vatten, samt EIB-lån.
- Frigöra ytterligare investeringar i havsinnovation genom att lansera ett **initiativ för kartläggning av investeringar** som ska identifiera finansiella lösningar som påskyndar införandet av ny teknik i den blå ekonomin.
- **Förbättra rådgivningsstödet** inom ramen för initiativet Blue Champions för att förbättra investeringsberedskapen och söka finansiella lösningar för havsrelaterade innovatörer och för att påskynda införandet av ny teknik och spridningen av vetenskapliga resultat.

Flaggskeppsåtgärder – styrning

- Lagstiftningsakt för världshavet
- Resultattavlan för EU:s världshavspakt
- Världshavsstyrelsen

Finansiering

- Stärka kustsamhällenas motståndskraft genom EU-finansiering och EIB-lån
- Intensifiera det ekonomiska stödet och rådgivningsstödet inom ramen för BlueInvest

2. En integrerad strategi för havets hälsa och hållbarhet

Viktiga EU-mål har fastställts och EU-initiativ har lett till framsteg när det gäller havets hälsa. Men havsmiljön fortsätter att försämrans, och havet och den mångfald av liv som det stöder är fortfarande sårbara. Korallreven till exempel – som är hem för en fjärdedel av alla marina arter – påverkas i allt högre grad av varmare vatten och en förändrad havskemi, vilket försvagar deras motståndskraft. Många marina livsmiljöer och det marina kulturarvet, från sjögräsängar till mangroveskogar, fortsätter att utsättas för påfrestningar från mänsklig verksamhet både till havs och på land som bidrar till klimatförändringarna. För att förbättra och upprätthålla havets hälsa krävs engagemang, innovation och samarbete på alla nivåer, även globalt⁸.

I detta meddelande föreslås åtgärder som bygger på fyra huvudprinciper: en strategi från källa till hav för att bekämpa föroreningar, en försiktighetsprincip, en vetenskapsbaserad strategi för politiska beslut samt en ekosystembaserad strategi.

2.1. Havet som en allierad i kampen mot klimatförändringar

Havet är den största kolsänkan på vår planet och absorberar 30 % av de antropogena koldioxidutsläppen. Det spelar en avgörande roll för att reglera klimatet, binda koldioxid och begränsa klimatförändringarna. Denna kapacitet hotas av stigande temperaturer, förlust av biologisk mångfald, förorening och syreminskning.

⁸ Se avsnitt 7.

Ett återställande av marina ekosystem och en återuppbyggnad av den biologiska mångfalden kan i sin tur bidra till att bromsa den globala uppvärmningen genom att öka havets koldioxidavskiljningsfunktion. Uppvärmning och försurning av havet orsakas främst av koldioxidutsläpp från förbränning av fossila bränslen. Det är därför mycket viktigt, för att motverka uppvärmningen och försurningen av havet, att vi uppnår våra klimatmål och deltar i klimatdiplomati för att få andra stora utsläppare att minska sina utsläpp av växthusgaser. Produktion av förnybar energi till havs bidrar dessutom till att minska utsläppen av växthusgaser, vilket annars skulle leda till uppvärmning av havet och äventyra dess hälsa och välbefinnande. Sådan energi minskar Europas beroende av fossila bränslen, som bland annat utvinns från havsbotten, med tanke på riskerna för de marina ekosystem där havsbotten ingår, och stärker därmed EU:s energitrygghet och suveränitet i linje med EU:s klimatneutralitetsmål.

Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna i planeringen och genomförandet av åtgärder för att återställa skadade kustnära och marina livsmiljöer för att uppnå det rättsligt bindande målet enligt förordningen om restaurering av natur att åtgärderna bör omfatta minst 20 % av EU:s havsområden senast 2030 och alla ekosystem i behov av restaurering senast 2050.

Kommissionen kommer att hjälpa kustsamhällen att bygga upp nya affärsmodeller som gynnar både naturen och människor, inklusive europeiska reserver av blått kol, med beaktande av riktlinjerna i UNFCCC⁹.

2.2. Skydd och återställande av det marina livet och viktiga ekosystemtjänster i havet

Påfrestningar på havet skadar de marina ekosystemen och den marina biologiska mångfalden och påverkar kustsamhällen, fisket och annan havsbaserad verksamhet.

Marina skyddsområden

Ett nätverk av väl sammankopplade och effektivt förvaltade marina skyddsområden spelar en avgörande roll för att skydda och återställa ekosystem och näringsvävar och stöder kustsamhällen och fiskare genom att bidra till att återuppbygga det marina livet. EU har utvidgat sitt nätverk av marina skyddsområden till 12,3 % av sina vatten, men medlemsstaterna uppmuntras att påskynda insatserna för att uppnå målet i EU:s strategi för biologisk mångfald 2030 att rättsligt skydda 30 % och strikt skydda 10 % av sina hav. Detta innebär att man på vetenskaplig grund och med deltagande av alla lokala intressenter, inklusive fiskare, föreslår förvaltningsplaner för varje marint skyddsområde, som syftar till att ta itu med de berörda skyddsområdenas särskilda egenskaper i ekologiskt betydelsefulla områden. Detta bör innebära att från fall till fall fastställa vilka fiskemetoder som är förenliga med bevarandet av målarterna och de livsmiljöer som berörs i de berörda marina skyddsområdena.

Kommissionen kommer därför att arbeta för ett effektivt genomförande och verkställande av befintlig EU-lagstiftning, särskilt naturvårdsdirektiven, havsmiljödirektivet och förordningen om restaurering av natur, inbegripet användning av ny teknik som syftar till att underlätta kontroll och övervakning.

Hållbar förvaltning av marin verksamhet

Utöver marina skyddsområden är det avgörande att ta fram en ekosystembaserad strategi för förvaltning av verksamhet till havs och verksamhet på land som påverkar havet, i enlighet med

⁹ Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar.

havsmiljödirektivet, för att uppnå rena, friska och produktiva hav samt slutligen en ”god miljöstatus”¹⁰ för alla marina vatten i EU.

Trots framsteg framhölls det i en nyligen genomförd utvärdering av havsmiljödirektivet¹¹ att det krävs ytterligare åtgärder för att fullt ut uppnå god miljöstatus enligt alla 11 deskriptorer i direktivet, inbegripet ökade finansiella investeringar för att genomföra de nödvändiga åtgärderna. **Kommissionen kommer att se över havsmiljödirektivet för att påskynda framstegen mot att uppnå miljömålen, förenkla genomförandet och minska den administrativa bördan i samband med rapportering och datahantering.**

Bekämpning av föroreningar till havs och i sötvatten

Marina och kustnära ekosystem utsätts för betydande hot från föroreningar, inbegripet näringsämnen från verksamhet på land och till havs: avrinning från jordbruket, kemiska föroreningar, plaster och mikroplaster. Därför måste åtgärderna inriktas på vattnets hela kretslopp på land och till havs. För att ta itu med landbaserade föroreningskällor kommer kommissionen att stärka en strategi från källa till hav, genom **strategin för vattenresiliens**, och stödja kustsamhällena i kampen mot landbaserade föroreningar samt erkänna deras roll som grindvakter mellan markföroreningar och förstörelsen av marina ekosystem.

Med utgångspunkt i kraven på att minska föroreningarna för att uppnå god miljöstatus i EU:s hav fastställs ambitiösa mål i EU:s handlingsplan för nollförorening av luft, vatten och mark, t.ex. att minska plastskräp till havs med 50 % och förluster av näringsämnen med 50 % fram till 2030, med starkt finansieringsstöd från Horisont Europa inbegripet uppdraget ”Återställa våra hav och vatten”. Kommissionen erinrar om medlemsstaternas möjlighet att stödja system för aktiv eller passiv insamling av marint skräp inom ramen för EHFVF:s nationella program.

En effektiv hantering av näringsämnen och en betydande minskning av föroreningar, inbegripet mikroplaster, PFAS och andra kemikalier, är avgörande för att stärka havets hälsa. Kommissionen kommer också att fortsätta att finansiera forskning och innovation när det gäller hantering av näringsämnen och mikroplaster. Dessutom kommer den gemensamma jordbrukspolitiken att fortsätta att ge incitament till hållbart jordbruk, bland annat för att bidra till att minska överskottet av näringsämnen.

När det gäller havsföroreningar är sjötransporter fortfarande en av de största källorna och orsakar utsläpp, avfall och undervattensbuller. Djupgående förändringar inom sjöfarten i riktning mot klimatneutralitet och nollförorening kan begränsa inverkan på det marina livet och bidra till att bevara och öka EU:s konkurrenskraft¹². Den befintliga lagstiftningen har minskat föroreningarna från fartyg, men ytterligare åtgärder krävs för att begränsa luft- och vattenutsläppen och förhindra spill av plastpellets¹³.

Kommissionen kommer därför att göra följande:

¹⁰ Artikel 3.5 i [havsmiljödirektivet](#) och närmare specificerat i [kommissionens beslut \(EU\) 2017/848 om fastställande av kriterier och metodstandarder för god miljöstatus i marina vatten](#).

¹¹ [Rapport om kommissionens bedömning av medlemsstaternas åtgärdsprogram så som de uppdaterats i enlighet med artikel 17 i ramdirektivet om en marin strategi \(2008/56/EG\)](#).

¹² [EEA och Emsa, gemensam rapport 15/2024: European Maritime Transport Environmental Report 2025](#).

¹³ Den 8 april 2025 enades medlagstiftarna preliminärt om det föreslagna förslaget till förordning om förebyggande av förluster av plastpellets i syfte att minska mikroplastförorening, COM(2023) 645 final.

- Förbättra CleanSeaNet¹⁴ så att systemet kan varna medlemsstaterna om fler typer av föroreningar från fartyg, t.ex. avloppsvatten, avfall och förlorade containrar. Medlemsstaterna bör vidareutveckla kontrollprocesserna och tillgången till data. Med utgångspunkt i EU:s arbete inom ramen för havsmiljödirektivet när det gäller undervattensbuller, stödja koalitionen med höga ambitioner för ett tyst hav, som främjar ambitiösa och praktiska lösningar som återställer ett tystare hav.
- Samarbeta med partner för att säkerställa ett fullständigt genomförande av Internationella sjöfartsorganisationens (IMO) beslut om att minska föroreningarna från sjötransporter.

Flaggskeppsåtgärder¹⁵

- Översyn av havsmiljödirektivet
- Europeiska reserver av blått kol och nya affärsmodeller för kustsamhällen
- Uppmuntra medlemsstaterna att utse och förvalta marina skyddsområden

3. Främja den hållbara blå ekonomin i riktning mot ökad konkurrenskraft

EU:s blå ekonomi är en drivkraft för ekonomisk och omdanande potential. Den är integrerad i Europas bredare industri- och säkerhetsstrategi och omfattar i) traditionella sektorer inom fiske, vattenbruk, sjöfart och kustturism, ii) nya och framväxande sektorer inom förnybar energi, blå bioteknik, undervattensrobotteknik och havsobservationer samt iii) globala ledare inom havsteknik, som drivs av forskning och innovationer inom AI, ren teknik och deep tech. En regenerativ blå ekonomi som återställer havet och samtidigt främjar utveckling, social inkludering och rättvisa innebär en återvitalisering av marina resurser och havets naturliga system.

I linje med konkurrenskraftskompassen och given för en ren industri måste EU stärka sin konkurrenskraft och påskynda de strategiska omställningarna inom traditionella och framväxande sektorer inom den blå ekonomin, med särskild inriktning på utfasning av fossila bränslen och ökad innovation. Detta innebär att stödja våra fiskeri- och vattenbrukssektorer, inbegripet bättre återvinning av avfall från akvatisk biomassa, påskynda införandet av ren blå teknik, stödja affärsmodeller som bevarar eller återställer havets ekosystem och biologisk mångfald – genom naturbaserade lösningar och koldioxidnegativa produkter – samt skapa de rätta förutsättningarna för ren tillväxt. För att uppnå detta krävs en smart blandning av offentlig finansiering, privata investeringar, möjliggörande lagstiftning, kompetensutveckling, kunskapsutbyte, forskning och innovation samt effektiv havsplanering.

¹⁴ [Europeiska sjösäkerhetsbyrån \(Emsa\) – satellitbaserade tjänster – tjänsten CleanSeaNet.](#)

¹⁵ Flaggskeppsåtgärderna med anknytning till havets hälsa i avsnitt 7 bidrar också till denna prioritering.

3.1. Stöd till fiskeri- och vattenbrukssektorerna för hållbara akvatiska livsmedel, livsmedelstrygghet och livsmedelssuveränitet

Fiske och vattenbruk är avgörande för livsmedelsförsörjningen och livsmedelstryggheten. Ändå importeras 70 % av de akvatiska livsmedel som konsumeras i EU i dag¹⁶. Som ett komplement till visionen för jordbruk och livsmedel kommer den omfattande **utvärderingen och eventuella översynen av den gemensamma fiskeripolitiken, som även täcker den gemensamma marknadsordningen, samt Vision 2040 för fiske och vattenbruk** att utgöra en betydande milstolpe. Det kommer att säkerställa att fiskeri- och vattenbrukssektorerna, inbegripet bearbetningssektorn, förbättrar sin konkurrenskraft och motståndskraft och garanterar en stabil leverans till EU-marknaden och samtidigt behåller en ekosystembaserad strategi för fiskeriförvaltning. Detta innebär samarbete med medlemsstaterna för att göra fiskeverksamheten framtidssäker och mer hållbar genom att förbättra redskapens selektivitet, bland annat genom innovation, och minska de negativa effekterna på det marina ekosystemet, genom att minimera och om möjligt eliminera oavsiktlig fångst av känsliga marina arter. Främjandet av EU:s hållbarhetsprinciper på global nivå är viktigt för att stärka hållbarheten för import och säkerställa lika villkor, vilket beskrivs närmare i kapitel 7.

Kommissionen kommer att föreslå följande:

- Åtgärder som syftar till utfasning av fossila bränslen i och modernisering av fiskeflottan, med stöd av partnerskapet för energiomställning inom fiskeri- och vattenbrukssektorn¹⁷.
- Stöd till småskaligt fiske som en prioritering. Relevanta åtgärder inbegriper utfärdande av en handbok om bästa praxis som medlemsstaterna kan använda vid fördelningen av fiskemöjligheter för att förbättra insynen och främja ett hållbart fiske, samt en särskild dialog om genomförandet. Kommissionen kommer också att överväga att inrätta en särskild rådgivande nämnd.
- Inrättandet av ett EU-initiativ om hållbart vattenbruk, med deltagande av medlemsstaternas myndigheter, företrädare för sektorn, andra intressegrupper, forsknings- och innovationsinstitutioner, företagsacceleratorer och finansinstitut. Detta kommer att stärka samarbetet genom att fastställa mål och åtgärder, inklusive utveckling av projekt som syftar till en mångsidig användning av havsområdet.
- Att öka den europeiska algproduktionen, bland annat genom den nya bioekonomistategin som ska antas i slutet av 2025, lansering av ett initiativ för innovation inom den blå bioekonomin senast 2027 samt fastställande av frivilliga mål för ökad algproduktion i EU.
- Ett särskilt initiativ för att ta itu med frågan om **främmande arter** som hotar fisket och vattenbruket, inklusive möjligheterna att utnyttja sådana arter när de redan är alltför utbredda.
- Ett vägledande dokument om förvaltning av rovdjur inom ramen för genomförandet av de strategiska riktlinjerna för vattenbruk.
- En utvärdering av förordningen om den gemensamma marknadsordningen för att bedöma de nuvarande märkningsreglernas effektivitet, inbegripet vilka produkter som

¹⁶ Europeiska kommissionen, 2024, [rapporten The EU Fish Market för 2024](#).

¹⁷ [Partnerskap som inrättats till följd av kommissionens meddelande Energiomställningen inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor](#).

omfattas, deras ursprung och de kanaler genom vilka de säljs, t.ex. stormarknader, fiskhandlare och restauranger.

- En EU-omfattande kampanj 2027 om fördelarna med och mervärdet av EU-producerade och hållbara "akvatiska livsmedel".
- Åtgärder som säkerställer en hållbar fiskeriförvaltning och lika villkor för europeiska fiskare globalt (se avsnitt 7).
- Utvärdering och eventuell översyn av förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken.
- Stödja fiskeri- och vattenbrukssektorernas sociala dimension (se avsnitt 3).

3.2 Stärka EU:s maritima industriella bas och havshamnar som kritiska knutpunkter

Europas *marina tillverkningsbas* är väsentlig för EU:s strategiska oberoende, välbefinnande och säkerhet. Europeiska varv, leverantörer och teknikleverantörer har den sakkunskap som krävs för att bygga fartyg med högt värde och utveckla teknik för havsbaserad förnybar energi. **För att behålla denna konkurrensfördel och leda den globala omställningen till ren teknik kommer kommissionen att utarbeta en strategi för sjöfartsindustrin.**

EU:s hamnar är strategiska tillgångar för konkurrenskraft och säkerhet och fungerar som portar för den globala handeln, den inre marknaden, särskilt som det europeiska sjöfartsområdets knutpunkter¹⁸, samt den militära och civila rörligheten. Många är på väg att utvecklas till nav för utfasning av fossila bränslen, cirkularitet och innovation i värdekedjor, till stöd för industrikuster. **För att stärka denna funktion kommer kommissionen att anta en ny europeisk hamnstrategi.**

För att påskynda utfasningen av fossila bränslen i EU:s *sjötransportsektor* för att uppnå våra klimatmål krävs ett robust genomförande av den nyliga utvidgningen av utsläppshandelssystemet till sjötransporter, vår prissättningsmekanism för växthusgaser. Det kräver också genomförande av initiativet FuelEU Maritime, en nyckelåtgärd för att minska bränslenas växthusgasintensitet, stimulera investeringar, utveckla infrastruktur för alternativa bränslen i hamnar och ge incitament till samordningsinsatser i hela leveranskedjan för att uppnå stordriftsfördelar. EU arbetar för ambitiösa globala åtgärder inom IMO för att säkerställa lika villkor på global nivå. IMO:s nyligen överenskomna ram för nettonollutsläpp är ett viktigt steg för att fasa ut fossila bränslen i hela industrisektorn. Stöd för digitaliseringen av maritim verksamhet, investeringar i grön teknik och främjande av utveckling av grön kompetens kommer att spela en lika viktig roll för att säkerställa sjöfartsindustrins långsiktiga hållbarhet och anpassningsförmåga.

Betydande investeringar i produktion av alternativa bränslen, energiinfrastruktur, landström samt användning av ny ren teknik och dess integrering ombord är avgörande för att driva på resiliens, utfasning av fossila bränslen, innovation och konkurrenskraft inom sektorn.

3.3. Ytterligare stärkande av sektorer inom den blå ekonomin

Teknik för havsbaserad vindkraft och havsenergi är viktiga tillgångar för att uppnå klimatmålen, förbättra energitryggheten och tillhandahålla energi till överkomliga priser som ligger till grund för industrins konkurrenskraft i alla industrisektorer och medlemsstater. För att påskynda utbyggnaden krävs betydande investeringar i nätinфраstruktur, inbegripet teknik

¹⁸ TEN-T-förordningen (EU) 2024/1679.

för havsbaserad energi och gränsöverskridande energiöverföring, tillsammans med förbättrat regionalt samarbete och lösningar för rumsliga begränsningar och samexistens med annan verksamhet såsom fiske och vattenbruk.

För att fortsätta att dra nytta av sitt globala ledarskap inom havsbaserad förnybar energi och med ambitionen att bekräfta ledarskapet inom havsenergiteknik bör EU upprätthålla konkurrenskraftiga leveranskedjor, tillgången till råvaror och kvalificerad arbetskraft. Medlemsstaternas åtaganden och regionala samarbete¹⁹ kommer att vara avgörande för att uppnå detta.

Havet kan vara en viktig källa till genetiska resurser för bioekonomi och råvaror. Havsvatten med hög salthalt kan vara en källa till magnesium, litium, bor och vanadin och kan bidra till försörjningstryggheten för dessa och andra metaller genom kostnadseffektiv teknik för att återvinna dessa metaller. Med tanke på det ökande behovet av effektiva avsaltningsanläggningar för att tillgodose behoven när det gäller mänsklig konsumtion av sötvatten och produktion av förnybar vätgas kommer genomförbarheten av att återvinna metaller från havsvatten med hög salthalt att undersökas genom särskild verksamhet inom ramen för Horisont Europa-programmet.

Kust- och havsturismen är den största sektorn i den blå ekonomin och utgör en viktig inkomstkälla för många kustområden genom att diversifiera försörjningsmöjligheterna, särskilt i kust- och ösamhällen på landsbygden. Med utgångspunkt i framstegen inom omställningsvägen för turism och den europeiska agendan för turism 2030 och i det samråd med berörda parter som inleddes i maj 2025 kommer kommissionen att lägga fram en EU-strategi för hållbar turism under våren 2026. Den nya strategin kommer att främja metoder som gynnar både kust- och ösamhällen samt de yttersta randområdena.

3.4. Stärka den blå ekonomins sociala dimension

Generationsskifte, kvinnors deltagande, kompetenshöjning och lämpliga arbetsvillkor är viktiga beståndsdelar för en blomstrande och attraktiv blå ekonomi.

En ny strategi för generationsskifte inom den blå ekonomin som planeras till 2027 kommer att främja en kvalificerad nästa generations arbetskraft inom havsforskning, havsteknik och hållbart fiske. Den kommer att främja utbildning, kunskap om havet och kunskapsöverföring mellan generationerna. Kommissionen kommer i enlighet med meddelandet om en kompetensunion att intensifiera insatserna för att främja utbildning i STEM-ämnena²⁰, som också bör stödja mer avancerade kunskaper inom havsvetenskaper (t.ex. miljöteknik, marinbiologi och kemi). Främjandet av och allianserna kring STEM-ämnena vid europeiska universitet och skolor bör ägna ökad uppmärksamhet åt den blå ekonomin och dess potential.

För att främja digitala och entreprenörmässiga färdigheter kommer strategin för generationsskifte inom den blå ekonomin att anpassas till den nya **kunskaps- och innovationsgruppen (KI-gruppen) för sektorerna och ekosystemen inom vatten, hav och sjöfart**, som tillhandahåller en strukturerad, EU-omfattande ram för att koppla samman

¹⁹ Den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan, sammankopplingen av energinäten i Central- och Sydösteuropa (Cesec), Energisamarbete för Nordsjön (NSEC) och sammanlänkningarna för sydvästra Europa.

²⁰ Naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik.

ekosystem inom den blå ekonomin, och till **kompetensunionen**, som stöder sektorsövergripande partnerskap i den blå ekonomin, samt till **flaggskeppsstrategin för rättvisa mellan generationerna**.

Inom fisket kommer kommissionens fokus att ligga på generationsskifte och på att göra yrket mer attraktivt, bland annat genom modernisering av flottan, digitalisering och förbättrad säkerhet ombord. Det kommer också att omfatta stöd till kompetenshöjning och omskolning av fiskare.

Flaggskeppsåtgärder

- Utvärdering och eventuell översyn av den gemensamma fiskeripolitiken
- Vision 2040 för fiske och vattenbruk
- Strategi för sjöfartsindustrin och europeisk hamnstrategi
- Strategi för generationsskifte inom den blå ekonomin

4. Skydda och stärka kustsamhällen och öar

Ett sunt hav ger kustbefolkningarna försörjningsmöjligheter, skydd och en känsla av identitet. Kustsamhällena är den drivande mänskliga kraften bakom en hållbar och konkurrenskraftig blå ekonomi på vägen mot regenerativa metoder och spelar en avgörande roll för att förse Europas befolkning med hälsosamma och hållbara livsmedel och ren och ekonomiskt överkomlig havsbaserad förnybar energi och för att koppla samman Europa med resten av världen. Deras förvaltningsroll, som viktiga intressenter och aktörer inom havsförvaltningen, bör erkännas bättre.

Kustområdena är varierade och har unika geografiska och naturliga tillgångar, vilket erbjuder både betydande ekonomiska möjligheter och unika utmaningar. För att frigöra den fulla potentialen i EU:s kustregioner måste man både stärka de ledande kustsamhällena och överbrygga klyftan för dem som kämpar för att ta vara på möjligheterna.

Kustområdena löper också den största risken när det gäller klimatförändringar och är exponerade för stigande havsnivåer, extrema väderförhållanden, kusterosion, översvämningar, saltvatteninträngning och utarmning av den biologiska mångfalden, inklusive fiskbestånden. Kustsamhällena och de yttersta randområdena förväntas öka anpassningen och krisberedskapen. Kommissionen kommer att öka stödet till kustsamhällen för att genomföra anpassningsstrategier och planering, särskilt genom EU:s kommande klimatanpassningsplan.

För att öka stödet till kustsamhällen kommer kommissionen, i linje med den europeiska strategin för en beredskapsunion, att föreslå en ny **EU-strategi för kustsamhällens utveckling och motståndskraft under 2026**. Genom strategin tar man till vara möjligheter och fastställer en ram för att främja lokal ekonomisk utveckling och öka motståndskraften i kustsamhällen. Strategin kommer att främja mekanismer för tidig varning och klimatanpassningsplaner som stöds av avancerade observations- och prognostjänster.

Syftet är att utnyttja kustsamhällenas enorma potential när det gäller att utveckla och använda nya hållbara affärsmodeller som bidrar till hållbar utveckling och konkurrenskraft i EU som helhet. Strategin kommer att stödja möjligheterna att diversifiera inkomsterna och ge incitament för inkludering av regenerativ och återställande verksamhet samt för vetenskaplig

och teknisk innovation för observation av prognoser och tjänsteutveckling, med utgångspunkt i framgångarna med projekten för lokalt ledd utveckling²¹, strategin för det nya europeiska Bauhaus (NEB)²² samt fyrtorsprojekten i uppdraget för hav och vatten.

Med tanke på de särskilda utmaningar som öar och de yttersta randområdena står inför har kommissionen efterlyst en skraddarsydd politik och bättre synergier och beslutat att inleda ett **samråd om en ny strategi för öar och en uppdaterad strategi för de yttersta randområdena**.

Särskild uppmärksamhet och åtgärder som är anpassade till de yttersta randområdenas särdrag behövs för att bryta ner deras ökaraktär och tillgodose deras behov: stärka deras motståndskraft och konnektivitet, utveckla deras ekonomiska, energimässiga och livsmedelsmässiga oberoende samt skydda deras naturarv. I synnerhet sektorn för småskaligt fiske står inför ytterligare utmaningar i verksamheten på grund av områdenas avlägsenhet och exponering för extrema väderhändelser. För att ta itu med dessa kommer kommissionen att föreslå en översyn av riktlinjerna för flottbalans för fiskefartyg med en längd under 12 meter i de yttersta randområdena på grundval av bästa tillgängliga vetenskap sommaren 2025.

Nya flaggskeppsåtgärder²³

- EU-strategi för kustsamhällens utveckling och motståndskraft
- Samråd om en ny strategi för EU:s öar
- Uppdaterad strategi för de yttersta randområdena
- Översyn av riktlinjerna för flottbalans för fiskefartyg med en längd under 12 meter i de yttersta randområdena

5. Den viktiga roll som havsforskning, kunskap och färdigheter spelar för blå innovation

5.1. Europa som global ledare inom havsforskning lansering av initiativet för havsobservation

Havsobservationer är grunden för all maritim kunskap. De ger kritiska data för väderprognoser, strategier för begränsning av och anpassning till klimatförändringar, övervakning av extrema händelser, civil säkerhet – sjöförhållanden, översvämningar – sjöfart, havsbaserad energi, fiske och vattenbruk samt, i allt högre grad, försvar och säkerhet. Men fortfarande är havet till stor del utforskat, data saknas på ett kritiskt sätt eller finns inte tillgängliga och de nuvarande observationsnätverken utsätts för allt större tryck.

För närvarande förlitar sig EU i hög grad på samarbete med internationella partner för havsobservationer. Men i takt med att geopolitiken förändras håller vissa internationella partner på att dra sig ur havsforskning, vilket stör viktiga data- och observationsprogram och skapar

²¹ [Inforegio – lokalt ledd utveckling](#).

²² NEB:s tvärvetenskapliga och deltagandebaserade strategi och innovativa projekt såsom [fyrtorsdemonstratorn Bauhaus of the Seas Sails](#) ger riktlinjer för platsbaserade åtgärder som involverar samhällen för att identifiera och ta itu med kustområdenas utmaningar. Under de kommande åren kommer [NEB-faciliteten](#) att stödja ytterligare projekt, bland annat i kustsamhällen.

²³ Åtgärder enligt avsnitt 3 bidrar också till denna prioritering.

oförutsägbarhet när det gäller tillgången till historiska och framtida kritiska data. Vissa dataset kommer inte längre att finnas tillgängliga, och andra kommer inte att upprätthållas eller kompletteras. Det finns en betydande risk för att den globala täckningen av observationsinfrastrukturer minskar, vilket leder till mindre tillförlitlig och korrekt information för beslutsfattare, medborgare och investerare.

I en riskfylld geopolitisk värld måste Europa bli oberoende och självständigt i alla kritiska havsinfrastrukturer och när det gäller data och informationstjänster, samtidigt som det internationella vetenskapliga samarbetet bevaras och förbättras när så är möjligt.

I världshavspakten föreslås att man ökar de europeiska insatserna genom att lansera ett ambitiöst **initiativ för havsobservation**, bland annat för kust- och djuphavet, som ska omfatta hela kunskapsvärdekedjan, och tar en ledande internationell roll, för att tillhandahålla kritisk information till alla marina aktörer och sektorer.

EU:s initiativ för havsobservation, som omfattar observationskampanjer, databehandling, infrastruktur och tillhandahållande av viktiga tjänster, kommer att vara nästa kapitel i upptäckten av vår planets inre områden och kommer att koppla samman, skala, styra och säkra kapaciteten för havsobservationer.

Initiativet kommer också att driva på det internationella vetenskapliga samarbetet med likasinnade partner, i synnerhet för att fullborda ett globalt, ändamålsenligt system för havsobservationer²⁴:

- **Säkra historiska data** från havsobservationer som för närvarande är i riskzonen i EU-baserade databaser, genom en Horisont Europa-åtgärd 2025.
- Lägga fram en **plan som kartlägger kunskapsluckorna**, senast i juni 2026.
- Utveckla ett integrerat, högteknologiskt, kostnadseffektivt, tillförlitligt och säkert **observationssystem**.
- Skapa en **enhetlig och standardiserad strategi för planering och genomförande av havsobservationskampanjer** senast 2027

Initiativet bygger på EU:s befintliga bidrag till operativ kunskap i havsfrågor. Som en del av initiativet kommer kommissionen att vidareutveckla och integrera EU:s två flaggskeppsdatatjänster: det europeiska nätverket för marina observationer och datainsamling samt Copernicus havstjänst²⁵.

Det kommer att bidra till den **europeiska digitala tvillingoceanen**, en ambitiös och centraliserad virtuell havsrepresentation i nära realtid som är tillgänglig för alla medborgare, forskare och innovatörer, vilket kommer att tillhandahålla möjliga och framtida scenarier, kritiska brytpunkter och förändringsdrivkrafter till stöd för evidensbaserat beslutsfattande i företag. Denna tvillingocean, som tillkännagavs av kommissionens ordförande vid toppmötet One Ocean 2022 och som kommer att vara driftskompatibel med det system för en digital

²⁴ Det kommer också att stödja den föreslagna internationella plattformen för hållbara hav, se avsnitt 7.

²⁵ Det europeiska nätverket för marina observationer och datainsamling aggregerar fältdata om havsobservationer, medan Copernicus havstjänst är en världsledande digital informationstjänst som omfattar satellitdata, toppmodern övervakning och prognoser.

tvilling av jorden som utvecklats inom ramen för initiativet Destination Earth, bör vara i drift som ett EU-program senast 2030.

Initiativet för havsobservation kommer att hjälpa Europas partner att välja Europa som en tillförlitlig vetenskapsbaserad, högteknologisk, säker och öppen allierad. Det kommer också att bidra till att öka kunskapen om havet och underlätta allmänhetens medvetenhet om havsrelaterade frågor.

5.2. Havsforskning och innovation för globalt ledarskap

Strategin för havsforskning och innovation kommer att bygga på ramprogrammet för forskning och innovation samt bland annat uppdraget ”Återställa våra hav och vatten senast 2030”. Den kommer att säkerställa en strategi från källa till hav²⁶ och syfta till att förbättra den nuvarande styrningen genom att komma till rätta med fragmenteringen av EU:s forsknings- och innovationsinitiativ, bland annat deras forskningsinfrastrukturer. Detta kommer att fylla klyftan mellan forskning och innovation genom finansiering för utveckling och spridning av ny kunskap och nya lösningar.

Kommissionen kommer att underlätta inrättandet av ett **uropeiskt nätverk av testområden för havsteknik** för att påskynda innovation och spridning av viktig havsteknik.

Genom tvärvetenskapliga strategier som inbegriper deltagande forskning och medborgardeltagande kan lösningar utformas för bevarande av hav och vatten, vilket i slutändan stöder kustsamhällenas välbefinnande.

Etablerade europeiska samarbetsmekanismer, t.ex. det gemensamma programinitiativet för hav och partnerskapet för hållbar blå ekonomi, mobiliserar nationella investeringar och kommer att spela en viktig roll när det gäller att identifiera och reagera på utmaningar inom havsforskning och innovation.

5.3. Stärkt kunskap om havet och medborgardeltagande

Kunskap om havet och medborgardeltagande främjar förståelsen av havets inflytande på oss och vår inverkan på havet, vilket ger medborgarna möjlighet att göra välgrundade val. Medlemsstaterna uppmuntras att främja en generationsöverskridande dialog på grundval av deltagandebaserad och/eller samtalsbaserad praxis. Begreppet kunskap om havet kommer att kopplas till ett bredare koncept om främjande av vattenkunskap och förståelse av kopplingarna mellan vattenförvaltning och hav. Endast genom att samarbeta och värdesätta mångfalden hos alla berörda parter kan vi frigöra havets fulla potential och skapa en mer hållbar framtid för alla.

Kommissionen kommer att **utöka den europeiska koalitionen för kunskap om havet (EU4Ocean)**, som omfattar tusentals organisationer, företag, ungdomar och skolbarn. Genom utbildning, medvetandehöjande åtgärder och etablerade verktyg såsom den europeiska havsatlasen kommer EU4Ocean att fortsätta att arbeta för att öka kunskapen om havets betydelse, bland annat genom att samarbeta med konsortiet Bauhaus of the Seas Sails²⁷.

Med utgångspunkt i forumet Youth4Ocean kommer kommissionen att inrätta ett **EU-nätverk för unga och generationsöverskridande havsambassadörer** för att engagera ungdomar som

²⁶ Genom att säkerställa lämpliga kopplingar och samstämmighet med FoI-strategin för vattenresiliens.

²⁷ <https://bauhaus-seas.eu/>.

arbetar i havsyirken och förespråkare för hållbara hav i hela EU och globalt. Karriärutveckling för personer som arbetar i havsyirken och är i början av sin karriär kommer att stödjas genom det nya **blå generationsöverskridande programmet** inom den transatlantiska havsforskningsalliansen. Kommissionen kommer att stå värd för **årliga politiska dialoger med ungdomar** för att se till att ungdomars röster på ett effektivt sätt integreras i beslutsfattandet.

Ett **nytt praktikprogram** inom koalitionen EU4Ocean kommer att ge unga människor praktisk erfarenhet av jobb som bidrar till en konkurrenskraftig och hållbar blå ekonomi. Detta kommer inte bara att förse ungdomar med de färdigheter som krävs för framtida karriärer utan också stärka kopplingen mellan kunskap om havet och den privata sektorn. Särskilt fokus kommer att läggas på att ge kvinnor och andra underrepresenterade grupper möjlighet att spela en aktiv och meningsfull roll i havsverksamhet.

Flaggskeppsåtgärder

- EU:s initiativ för havsobservation och operativt genomförande av den europeiska digitala tvillingoceanen senast 2030 som ett bidrag till årtiondet för havsforskning till stöd för hållbarhet
- Europeisk strategi för havsforskning och innovation
- Inrätta ett EU-nätverk för unga och generationsöverskridande havsambassadörer

6. Sjöfartsskydd och sjöförsvaret som ett underliggande villkor

De allt mer komplexa hoten – inbegripet angrepp på undervattensinfrastruktur, cyberhot, risker med undermåliga fartyg och skuggflottan samt strategiska bestridanden över havsområden – kräver samordnade, teknikdrivna och framtidssäkra insatser som omfattar de externa och interna dimensionerna samt de militära och civila dimensionerna. Det är just i Östersjön som skuggflottan utgör en akut risk för miljön med oljeutsläpp, hot mot sjösäkerheten och sjöfartsskyddet, internationell handel och överträdelser av sjörätten.

Den europeiska strategin för sjöfartsskydd och dess handlingsplan ger EU en ram för att skydda sina intressen till havs, sina medborgare och sitt territorium och främja sina värderingar och sin ekonomi. De stärker den internationella regelbaserade ordningen och säkerställer full överensstämmelse med internationella instrument, särskilt Förenta nationernas havsrättskonvention (Unclos).

I linje med dessa prioriteringar, och i linje med det gemensamma meddelandet om kabelsäkerhet, meddelandet om ProtectEU: Europeisk strategi för inre säkerhet²⁸ och vitboken om europeisk försvarsberedskap 2030, bör EU och dess medlemsstater fokusera på att stärka samarbetet till havs och inom kustbevakning, bland annat genom multifunktionella maritima insatser för att öka medvetenheten om det maritima området, investera i avancerad maritim teknik, stärka skyddet av kritisk infrastruktur och militär rörlighet, utöka den marina

²⁸ [Meddelande om ProtectEU: Europeisk strategi för inre säkerhet.](#)

försvarskapaciteten och stärka den europeiska närvaron och de europeiska partnerskapen i världen.

6.1. Stärka EU-samarbetet inom kustbevakning och till havs samt EU:s sjögränsskydd

Kommissionen kommer att ytterligare främja kustbevakningssamarbetet genom att utvidga framgångsrika modeller som forumet för europeiska kustbevakningsuppgifter och forumet för kustbevakningens funktioner i Medelhavsområdet till områden som Svarta havet. Investeringarna kommer att inriktas på en **europeisk pilotflotta av obemannade luftburna drönare (UxV)**, med AI och avancerade sensorer integrerade för sjöfartsövervakning i realtid, med stöd av Frontex, Emsa och EFCA. Detta förbättrar upptäckter och insatser, kompletterar Natos initiativ och skyddar kritisk undervattensinfrastruktur. Investeringar i kapacitetsuppbyggnad och utbildning kommer att stärka det EU-omfattande samarbetet inom kustbevakning och mellan olika organ.

6.2. Främja teknik för säkerhet och försvar

EU kommer att utnyttja instrument som Europeiska försvarsfonden, det permanenta strukturerade samarbetet, Europeiska försvarsbyrån samt de föreslagna²⁹ instrumenten Safe och Edip för att modernisera marina styrkor och tillhörande infrastruktur, bland annat när det gäller kommunikations- och nätverkskapacitet, sensorer, FoU för teknik, gemensam upphandling av tillgångar för underrättelseverksamhet, övervakning och spaning samt inrättande av regionala centrum för samkörning av information från och med 2025. EIB har åtagit sig att bidra till att stimulera industrin, bland annat genom att stödja maritim teknik och mobilisera privat kapital för säkerhetsinriktad innovation.

Ett **nytt initiativ för en europeisk maritim lägesbild** (inklusive den obemannade europeiska pilotflotta som föreslås ovan) kommer att koppla samman sensorer, obemannade system och patrullflygplan för att bilda ett integrerat övervakningsnätverk. En starkare maritim lägesbild är avgörande för att hantera hot och stödja katastrofinsatser. Den senaste tidens incidenter som påverkar kritisk sjöfartsinfrastruktur understryker behovet av ett smidigt samarbete, med en regional strategi per havsområde.

Kommissionen uppmanar aktivt alla relevanta myndigheter och byråer på nationell nivå och EU-nivå att ansluta sig till den gemensamma miljön för informationsutbyte (CISE), med en havsområdesstrategi för att främja regional integration. Med tanke på de maritima hotens föränderliga karaktär är kommissionen fast besluten att möjliggöra utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter inom ramen för CISE och uppmuntra dess sammankoppling med den ram för informationsutbyte som drivs av Frontex, särskilt Eurosur, samt dess interoperabilitet med nätverket för sjöövervakning (Marsur), som underlättar en säker kommunikation mellan medlemsstaternas marina styrkor. Detta kommer att stärka det civil-militära gränssnittet, förbättra den gemensamma situationsmedvetenheten och möjliggöra snabbare och samordnade insatser mot hot inom sjöfartsområdet. Kommissionen kommer att stödja insatser i fråga om en maritim lägesbild för att komma vidare mot en maritim bild, i nära realtid, från rymden till havsbotten, som kan delas med Nato.

²⁹ Vid tidpunkten för antagandet av detta meddelande hade förslagen ännu inte antagits.

6.3. Skydda kritisk sjöfartsinfrastruktur

Utöver övervakning kommer cybersäkerhet och it-systemens motståndskraft att vara ett viktigt fokusområde. Eftersom 99 % av de globala dataflödena är beroende av undervattenskablar kommer det att vara viktigt att säkra digital infrastruktur mot cyberhot, särskilt i Östersjöregionen, där säkerheten för kritisk infrastruktur är ännu mer hotad.

En central del i detta är genomförandet av EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet³⁰ i synergi med den kommande strategin för sjöfartsindustrin, som kommer att stärka övervaknings-, avskräcknings- och insatsmekanismerna. Säkerheten för havs- och undervattensinfrastruktur skulle gynnas av en starkare kapacitet att upptäcka hot och en mer enhetlig situationsbild i realtid per havsområde. Kommissionen stöder inrättandet av frivilliga regionala kabelnav per havsområde för att bilda den integrerade övervakningsmekanismen, där medlemsstaterna skulle komma överens om att samarbeta för förbättrad upptäckt på regional nivå. I detta perspektiv är det baltisk-nordiska samförståndsavtalet om skydd av kritisk undervattensinfrastruktur i Östersjön en lovande väg för ett starkare regionalt samarbete om säkerheten för kritisk infrastruktur i Östersjön.

Oexploderad ammunition i EU:s vatten hotar ekosystem och infrastruktur. **En samordnad strategi för avlägsnande av oexploderad ammunition, som inleds i Östersjön och Nordsjön och utvidgas till Svarta havet, kommer att använda avancerad teknik för upptäckt och bortskaffande.** Partnerskap med Helcom och andra regionala organ kommer att förbättra genomförandet.

6.4. Förstärka EU:s marina insatser och globala partnerskap

EU kommer att stärka sina marina insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken med fokus på den maritima lägesbilden och skydd av kritisk infrastruktur. Kontinuerlig marin närvaro i EU:s vatten kommer att vara avgörande för att avskräcka från olaglig verksamhet.

Arktis är alltmer utsatt för geopolitisk konkurrens och är avgörande för EU när det gäller miljö, ekonomi och säkerhet. Klimatförändringarna öppnar nya sjövägar och ökar risken för resurskonkurrens, miljöförstöring och hybridhot mot EU:s säkerhet. I sin politik för Arktis framhåller EU att man är fast besluten att se till att Arktis förblir en region med fred, låga spänningar och hållbart samarbete. Att bygga upp motståndskraften i Arktis ligger i linje med EU:s prioriteringar för klimat, säkerhet och multilateralt samarbete.

EU kommer vidare att sträva efter att stärka det operativa samarbetet med nordiska medlemsstater och likasinnade arktiska stater, särskilt när det gäller sjöövervakning, sök- och räddningsinsatser och skyddet av kritisk sjöfartsinfrastruktur.

Flaggskeppsåtgärder

- En omfattande strategi för oexploderad ammunition för att integrera avancerad teknik för detektering och bortskaffande
- Utveckla ett fördjupat samarbete mellan EU, dess arktiska medlemsstater och likasinnade arktiska stater

³⁰ [EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet](#).

- Ett pilotprojekt för en europeisk flotta av obemannade drönare (UxV) utrustade med toppmoderna (yt-, undervattens- och rymd)system och tekniker.
- Stärka samarbetet inom ramen för de strategiska och övergripande partnerskapen med partnerländer i Nordafrika och Mellanöstern

7. Internationell världshavsförvaltning och förstärkt världshavsdiplomati

Den europeiska världshavsdiplomatin är fast förankrad i EU:s insatser för grön diplomati och stöder genomförandet av globala åtaganden, särskilt inom ramen för FN:s mål för hållbar utveckling, och kommer att intensifiera åtgärderna för att skydda havet samt skydda och främja EU:s intressen och värden i havsfrågor, samtidigt som man bygger upp effektiva havsrelaterade politiska, ekonomiska, kulturella och vetenskapliga förbindelser med länder, nationer och relevanta organisationer. **Starkare internationella partnerskap** och främjande av multilateral diplomati och multilaterala resultat är viktigare än någonsin. De är nödvändiga för ett effektivt skydd och en effektiv förvaltning av marina resurser, särskilt inom fisket, där insatserna för att skapa bättre och mer rättvisa internationella, lika villkor kommer att **bidra till både EU:s fiske och global hållbarhet**³¹.

7.1. Stärka internationell världshavsförvaltning

EU är fast beslutet att upprätthålla internationell rätt, särskilt Förenta nationernas havsrättskonvention (Unclos), och stärka den **regelbaserade multilaterala ordning** som gynnar alla nationer och folk genom att organisera en effektiv internationell styrning. EU kommer att använda sitt diplomatiska inflytande på grundval av sin kumulativa exklusiva ekonomiska zon, sin stora marknad för fisk och skaldjur och sitt engagemang för hållbarhet.

EU erkänner behovet av globalt samarbete och kommer att sträva efter att sätta världshavsförvaltningen högst upp på den internationella dagordningen för att anpassa internationella rättsliga ramar och främja partnerskap.

Kommissionen kommer att prioritera och förstärka följande nyckelåtgärder:

- **Snabb ratificering av FN-fördraget om det fria havet**³², inklusive att främja ett snabbt ikraftträdande, stödja genomförandet och säkerställa att det fria havet styrs på ett hållbart sätt.
- Ett **ambitiöst globalt plastfördrag** för att begränsa havsföroreningar, inklusive EU som en pålitlig partner och ledare som samarbetar med andra parter och slutför förhandlingarna om fördraget snarast möjligt.

EU bör också utnyttja allt sitt diplomatiska inflytande och all sin kapacitet att nå ut för att hjälpa till att förhandla fram en överenskommelse om att utse tre stora **marina skyddsområden i Antarktiska oceanen** som det bästa sättet att bevara Antarktis unika och orörda marina ekosystem och biologiska mångfald. Dessutom kommer EU att främja ett skydd av 30 % av

³¹ För dessa och andra hänvisningar till EU i detta kapitel, se rådets slutsatser av den 13 december 2022 om internationell världshavsförvaltning, 15973/22.

³² [Biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion](#).

det fria havet senast 2030. EU införlivar FN-fördraget om det fria havet i EU-lagstiftningen³³ för att säkerställa dess efterlevnad.

Kommissionen fortsätter att stödja sin **försiktighetsbaserade position när det gäller djuphavsutvinning** och betonar behovet av mer forskning om de potentiella miljömässiga, biologiska och socioekonomiska konsekvenserna av sådan utvinning. Fram till dess att tillräckliga vetenskapliga bevis finns tillgängliga för att bekräfta att djuphavsutvinning inte utgör något hot mot marina ekosystem efterlyser kommissionen ett förebyggande uppehåll och uppmanar rådet att bekräfta denna strategi. Kommissionen kommer att förespråka ett regelbaserat tillvägagångssätt vid Internationella havsbottenmyndigheten (ISA).

Kommissionen är fast besluten att följa försiktighetsprincipen och stödja behovet av att säkerställa en adekvat vetenskaplig grund för att motivera sådan verksamhet och ett adekvat beaktande av tillhörande risker och effekter innan man går vidare med ny teknik som ingriper i marina miljöer för begränsning av klimatförändringar, såsom **marin** geoteknik och teknik för koldioxidupptag³⁴.

EU förespråkar en **internationell plattform för hållbara hav (Ipos)**, som är utformad för att förbättra samspelet mellan vetenskap och politik³⁵. Plattformen kommer att driva på evidensbaserat beslutsfattande och stärka den globala kunskapen om och förståelsen av havssystem för att möjliggöra effektivare skydd och en hållbar förvaltning. Kommissionen stöder också initiativ för mer vetenskapligt samarbete, t.ex. **den transatlantiska havsforskningsalliansen (Aora)**.

Kommissionen kommer dessutom att vidta följande åtgärder:

- **Kommissionen** undersöker för närvarande hur man kan förbättra **hållbarheten för importerade fiskeri- och vattenbruksprodukter** inom ramen för systemet med autonoma tullkvoter.
- **För att minska oavsiktlig fångst av havssköldpaddor** under 2026 tänker kommissionen anta specifikationer för den flyktanordning för sköldpaddor (TED) som ska användas av EU:s flotta vid fiske efter tropiska räkor i västra Atlanten och Indiska oceanen. Kommissionen kommer att bedöma hur effektiva dessa nya specifikationer är innan ytterligare åtgärder övervägs internt eller internationellt.
- Dessutom kommer kommissionen att sträva efter **ratificering och fullständigt genomförande av internationella instrument**, t.ex. WTO:s avtal om fiskesubventioner när det gäller förbud mot skadliga subventioner, ILO:s konventioner om sjöfolk och fiskare samt de säkerhetsnormer för fiskefartyg som inrättats inom ramen för IMO.
- Inom fisket kommer kommissionen att intensifiera sina ansträngningar för att **ta itu med utmaningar med "bekvämlighetsflaggor"** och säkerställa insyn i ägarstrukturerna för fiskefartyg så att de som är ansvariga för olagliga metoder inom sjöfartsindustrin, inbegripet fiske, och miljöförvaltning kan ställas till svars. Detta kommer att bygga på resultaten av en pågående studie.

³³ Se förslag till direktiv om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion, COM(2025) 173 final, 24.4.2025.

³⁴ Gemensamt meddelande om EU:s internationella världshavsförvaltning, [JOIN\(2022\) 28 final](#).

³⁵ Se fotnot 31.

- EU leder och förespråkar aktivt inom **regionala fiskeriförvaltningsorganisationer att höga standarder för hållbarhet upprätthålls** i fiskeriförvaltningen, särskilt för bekämpning av IUU-fiske.
- Kommissionen kommer att föreslå en **ny generation av partnerskapsavtal om hållbart fiske** som är anpassade till EU:s bredare regionala strategier och prioriteringar, särskilt för Afrika och regionen Indiska oceanen/Stilla havet, för att bidra till en enhetlig EU-strategi för hållbart fiske och världshavsförvaltning.
- Europaparlamentet och rådet har nått en preliminär politisk överenskommelse om kommissionens förslag till ändring av förordning 1026/2012 som syftar till att ta itu med **ohållbara fiskemetoder**. Det återspeglar EU:s åtagande att främja samarbete i förvaltningen av gemensamma bestånd med tredjeländer och samtidigt utnyttja sin marknadsstyrka för att främja ett hållbart fiske.

EU kommer att fortsätta att föregå med gott exempel genom sin **nolltoleransstrategi mot olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU-fiske)**³⁶ baserat på dialoger med tredjeländer och IUU-kortsystemet. Det kommer särskilt att utnyttja EU:s fångstcertifieringssystem (*Catch*), som syftar till att skydda EU:s marknad mot IUU-fiskeriprodukter.

Digitaliseringen av *Catch (It Catch)* är ett av EU:s flaggskeppsinitiativ i den globala kampen mot IUU-fiske och det kommer att bli obligatoriskt från och med januari 2026. Som ett resultat av detta kommer EU:s medlemsstater att stärka och harmonisera sina importkontroller och importåtgärder för att säkerställa lagligheten hos de fiskeriprodukter som släpps ut på den europeiska marknaden. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de yttersta randområdena, som är utsatta för illojal konkurrens och olagligt fiske från angränsande tredjeländer.

EU kommer att fortsätta att engagera sig för ratificering och genomförande av avtalet om hamnstatsåtgärder och att främja genomförandet av sina **uppdaterade regler för fiskerikontroll** på den globala arenan³⁷.

Kommissionen kommer under 2026 att utarbeta **ett meddelande om en ny strategi för EU:s yttre åtgärder på fiskeriområdet**, där den kommer att redogöra för **dess EU-insatser**. Strategin kommer att syfta till att täppa till luckorna i den globala fiskeriförvaltningen och stärka EU:s engagemang för hållbar havsförvaltning.

7.2. En ändamålsenlig strategisk världshavsdiplomati

EU är en viktig diplomatisk aktör på havet som företräder unionens och dess medlemsstaters intressen. För att säkerställa en hållbar förvaltning av havets resurser, särskilt fisket, kommer det att krävas ökat samarbete mellan EU, tredjeländer och globala aktörer. EU:s nätverk av bilaterala åtaganden och strategiska initiativ med partner i regioner som Medelhavet och Svarta havet, Arktis, Afrika och regionen Indiska oceanen/Stilla havet kommer att bidra till att främja världshavsförvaltning och en hållbar blå ekonomisk utveckling globalt. Ett engagemang i klimatdiplomati på global nivå är avgörande för att återställa havets hälsa. Särskilt små östater under utveckling är nära allierade i förhandlingarna inom ramen för partskonferensprocessen, eftersom de också påverkas direkt av klimatförändringarnas effekter.

³⁶ Se fotnot 31.

³⁷ Se fotnot 31.

Kommissionen kommer att lägga fram följande prioriterade åtgärder:

- **Kommissionen kommer att anta en kustlandskapsstrategi** för att säkerställa effektiva effekter och synergieffekter när det gäller att främja hållbar världshavsförvaltning, bevarande och hållbar ekonomisk utveckling i partnerländerna. Den kommer att identifiera viktiga områden som ska bevaras, kartlägga berörda parter och ta full hänsyn till verksamhet som påverkar dem, samt ta upp systemomfattande interaktioner.
- Kommissionens mål kommer också att vara att bekräfta sitt engagemang för **partnerskapet mellan EU och Afrika** genom att bekräfta vårt samarbete om en hållbar blå ekonomi, som på ett avgörande sätt bidrar till ekonomin, livsmedelstryggheten och näringsförsörjningen samt till en hållbar utveckling på båda kontinenterna.

EU kommer att använda sina diplomatiska kanaler för att driva på havsfrågor genom de internationella politiska agendorna, inbegripet G7 och G20. EU upprepar sitt starka engagemang för den årliga havs- och klimatdialog som fått i uppdrag av partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar att främja havs- och klimatfrågor inom ramen för både ramkonventionen och Parisavtalet, bland annat med tanke på den nya generationen av nationellt fastställda bidrag och nästa globala översyn.

EU:s världshavsdiplomati kommer att främja efterlevnaden av **internationella förvaltningsstandarder** för fiskeriförvaltning och samtidigt hjälpa utvecklingsländerna att ratificera och genomföra viktiga internationella avtal, skydd av biologisk mångfald, registrering av fiskefartyg och uppfyllande av målen för hållbar utveckling, särskilt mål 14. EU kommer att fortsätta att stödja en hållbar socioekonomisk tillväxt i partnerländerna genom strategier såsom Global Gateway, för att säkerställa att fiske, vattenbruk och annan havsrelaterad verksamhet bidrar till hållbar utveckling och kapacitetsuppbyggnad i hela världen. För att stödja EU:s mål inom ramen för världshavspakten, och med stöd av EIB-gruppen, används Global Gateway för att främja riktade investeringar i partnerländerna som syftar till att ta itu med världshavsförvaltning, en hållbar blå ekonomi och klimatåtgärder. Dessa omfattar flaggskeppsinitiativ såsom stödet för gröna sjöfartskorridorer, för att främja utfasningen av fossila bränslen i sjötransporter, och initiativet att omvandla inflödet av sargassotång till en möjlighet till cirkulär innovation och hållbar tillväxt i kustsamhällen.

EU och dess medlemsstater är den ledande givaren i världen, även för det fria havet. EU välkomnar de framsteg som gjorts inom ramen för partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald när det gäller att mobilisera de medel som behövs för att skydda den biologiska mångfalden, uppnå åtgärdsmålen i det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald och överbrygga det globala finansieringsunderskottet för biologisk mångfald, även avseende havet.

Flaggskeppsåtgärder

- Meddelande om en strategi för EU:s yttre åtgärder på fiskeriområdet, inbegripet en ny generation av partnerskapsavtal om hållbart fiske
- Antagande och ikraftträdande av ändringen av förordning 1026/2012 om vissa åtgärder för att bevara fiskbestånden när det gäller länder som tillåter ohållbart fiske

- Snabb ratificering och snabbt genomförande av FN-fördraget om det fria havet och stöd till genomförandet i utvecklingsländerna genom bidraget på 40 miljoner euro till det globala havsprogrammet
- Ikraftträdande och genomförande av fas 1 i WTO-avtalet om förbud mot skadliga fiskesubventioner och slutförande av förhandlingarna om fas 2 när det gäller kvarstående ytterligare regler för att reglera subventioner som uppmuntrar till överfiske och överkapacitet
- Obligatorisk användning av EU:s digitaliserade fångstcertifieringssystem It Catch från och med januari 2026 för att komplettera EU:s kortsystem för en effektivare bekämpning av IUU-fiske
- Pilotprojekt för en internationell plattform för hållbara hav
- Förespråkande av skyddade zoner i Antarktiska oceanen

8. Vad händer nu?

Inför den tredubbla världsomspännande krisen med allt snabbare klimatförändringar, förorening av miljön och förlust av biologisk mångfald, jämte geopolitiska spänningar, måste EU agera med beslutsamhet för att skydda våra hav och EU:s maritima framtid. Genom att mobilisera alla verktyg och partnerskap som står till dess förfogande kan EU föregå med gott exempel för att skapa ett mer motståndskraftigt och säkert havsområde som används på ett hållbart sätt.

I världshavspakten beskrivs ett strategiskt och samordnat svar. Den sammanför styrningsreformer, innovation, investeringar och internationell diplomati inom ramen för en enhetlig vision för havets hälsa, hållbarhet och välbefinnande.

Denna pakt är inte bara en färdplan – den är en uppmaning till handling och ansvar. Tillsammans kommer vi att säkra havets roll som jordens klimatreglerare och allierade i kampen mot klimatförändringarna. Med sin biologiska mångfald och sina livsmiljöer utgör havet vår planets rikedom, en ekonomisk motor och ett gemensamt arv för kommande generationer.

Kommissionen kommer att samarbeta med övriga EU-institutioner, medlemsstaterna, berörda parter och internationella partner för att uppnå konkreta resultat.

Bilaga: Havsrelaterade mål i EU:s lagstiftning och politik³⁸

Mål	Bindande/ eftersträvat	Källa
God miljöstatus i marina vatten senast 2020. Medlemsstaterna måste anta nationella marina strategier för att uppnå eller upprätthålla god miljöstatus. Införa den ekosystembaserade strategin som en bindande princip för förvaltningen av EU:s marina miljö.	Bindande	Havsmiljödirektivet
Säkerställa bevarandet av havets biologiska resurser och förvaltningen av fisket efter dessa resurser. Maximal hållbar avkastning (MSY) för alla fiskbestånd senast 2020.	Bindande	Förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken
Skydda 30 % av EU:s hav senast 2030, varav 10 % ska skyddas strikt.	Eftersträvat	Strategin för biologisk mångfald
Stödja strategin för biologisk mångfald genom att sträva efter att bidra till att få upp fiskbestånden till hållbara nivåer och hålla dem på sådana nivåer, minska fiskets inverkan på havsbotten och minimera fiskets påverkan på känsliga arter genom att fasa ut bottenfisket i marina skyddsområden senast 2030, förbättra selektiviteten, skydda känsliga arter, stödja fiskerisektorn samt stärka forskning, genomförande, styrning och deltagandet av berörda parter.	Eftersträvat	EU:s marina handlingsplan: Skydda och återställa marina ekosystem för ett hållbart och resilient fiske
Minst 20 % av EU:s havsområden måste restaureras fram till 2030 och alla ekosystem i behov av restaurering fram till 2050. Medlemsstaterna ska lämna in nationella restaureringsplaner senast i mitten av 2026.	Bindande	Förordningen om restaurering av natur
Installera omkring 111 GW produktionskapacitet för havsbaserad förnybar energi före 2030 och omkring 317 GW före 2050, varav havsenergi kapacitet på 100 MW senast 2027 och 1 GW senast i början av 2030-talet.	Eftersträvat	Meddelandet Att uppfylla EU:s ambitioner för havsbaserad förnybar energi
Medlemsstaterna ska ingå ett icke-bindande avtal om att samarbeta kring målen för produktion av havsbaserad förnybar energi som ska byggas ut i varje havsområde före 2050.	Bindande	TEN-E-förordningen
Produktionskapacitet för havsbaserad förnybar energi på 88 GW senast 2030 och 360 GW senast 2050.	Eftersträvat	
Övergripande mål för förnybar energi på minst 42,5 % senast 2030 (icke-bindande mål 45 %). Medlemsstaterna ska offentliggöra information om planerade anbudsförfaranden och vilka volymer av havsbaserad förnybar energi som de planerar att uppnå.	Bindande	Direktivet om förnybar energi
Åtgärder för att stödja uppnåendet av klimatneutralitet senast 2050 – integrera energiomställningen i fiske och	Eftersträvat	Meddelandet Energiomställningen

³⁸ Förteckningen kan kompletteras.

vattenbruk, minska växthusgasutsläppen, öka hållbarhet och energieffektivitet, anpassa till målen för biologisk mångfald och föroreningar, utveckla färdigheter och karriärer, investera i forskning och innovation samt främja internationellt samarbete.		<i>inom EU:s fiskeri- och vattenbrukssektor</i>
Klimatneutralitet i EU senast 2050; delmål om att minska växthusgasutsläppen med minst 55 % fram till 2030 jämfört med 1990 års nivåer.	Bindande	Den europeiska klimatlagen
Mål för utbyggnad av landströmsförsörjningen för större havsgående container- och passagerarfartyg i kusthamnar och för fartyg i inlandssjöfart.	Bindande	Förordningen om infrastruktur för alternativa drivmedel
Högsta gränsvärden för den årliga genomsnittliga växthusgasintensiteten för den energi som används av fartyg med en bruttodräktighet över 5 000 som anlöper europeiska hamnar, oavsett flagg – en minskning med 2 % fram till 2025 och en minskning med 80 % fram till 2050. Passagerar- och containerfartyg ska använda landströmsförsörjning eller alternativ utsläppsfri teknik från och med den 1 januari 2030 i hamnar som omfattas av artikel 9 i förordningen om infrastruktur för alternativa drivmedel och från och med den 1 januari 2035 i alla hamnar i EU som utvecklar kapacitet för landströmsförsörjning.	Bindande	FuelEU Maritime-förordningen
Återvinningsanläggningarna ska se till att utsläpp av farliga ämnen i havet förhindras och avfall hanteras på ett korrekt sätt vid återvinning av fartyg. Kräver en inventering av farliga material för att hantera ämnen som kan skada marina miljöer samt upprättande av en europeisk förteckning över fartygsåtervinningsanläggningar.	Bindande	Förordningen om återvinning av fartyg
Förbjuda vissa plastartiklar för engångsbruk, t.ex. sugrör och bestick. Insamling av 77 % av plastflaskor senast 2025 och 90 % senast 2029.	Bindande	Direktivet om engångsplast
Kvantitativ minskning av medlemsstaternas förbrukning av vissa plastartiklar för engångsbruk fram till 2026 jämfört med 2022.	Eftersträvat	
Fram till 2030 bör EU minska plastskräp till havs med 50 % och mikroplast med 30 % samt förluster av näringsämnen, användning av och risker med kemiska bekämpningsmedel, användning av farligare bekämpningsmedel och försäljning av antimikrobiella medel för produktionsdjur och vattenbruk med 50 %.	Eftersträvat	Handlingsplanen för nollförorening av luft, vatten och mark
Medlemsstaterna ska inrätta Natura 2000-nätverket av skyddade områden för att bibehålla eller i förekommande fall återställa en gynnsam bevarandestatus hos de mest värdefulla livsmiljötyperna och arternas livsmiljöer i hela EU.	Bindande	Fågeldirektivet
		Habitatdirektivet
Medlemsstaterna ska använda sina förvaltningsplaner för avrinningsdistrikt och åtgärdsprogram för att skydda	Bindande	Vattendirektivet

och vid behov återställa vattenförekomster för att de ska uppnå god status samt förhindra försämring (god kemisk och ekologisk status).		
Medlemsstaterna ska minska den vattenförorening som orsakas av nitrater i jordbruket genom att ange nitratkänsliga områden, övervaka nitrathalterna i vattenförekomster och fastställa riktlinjer för god jordbrukspraxis.	Bindande	Nitratdirektivet
Medlemsstaterna är skyldiga att se till att marina bränslen inte används i deras territorialvatten, exklusiva ekonomiska zoner och föroreningskontrollområden utanför utsläppskontrollområdena för Östersjön och Nordsjön om svavelhalten i dessa bränslen överstiger 0,50 %, och inom utsläppskontrollområdet om svavelhalten i dessa bränslen överstiger 0,10 %.	Bindande	Svaveldirektivet
Medlemsstaterna är skyldiga att övervaka och bedöma badvatten.	Bindande	Badvattendirektivet
Uppnå målen för den gemensamma fiskeripolitiken genom att bidra till en effektiv och transparent marknad genom att reglera yrkesorganisationer, handelsnormer, konsumentinformation, konkurrensregler och marknadsinformation.	Bindande	Den gemensamma marknadsordningen
Medlemsstaterna är skyldiga att förebygga, minimera och mildra de negativa effekterna på biologisk mångfald av såväl avsiktlig som oavsiktlig introduktion och spridning av invasiva främmande arter inom unionen.	Bindande	Förordningen om invasiva främmande arter
EU-uppdraget ”Återställa våra hav och vatten” syftar, med 2030 som mål, till att skydda och återställa en sund miljö i våra hav och vatten genom forskning och innovation, medborgardeltagande och blå investeringar. Uppdragets nya strategi kommer att ta ett helhetsgrepp på hav och vatten och spela en nyckelroll när det gäller att uppnå klimatneutralitet och återställa naturen.	Eftersträvat	EU-uppdraget ”Återställa våra hav och vatten”